

מי בא היום לגן: נחליאלי, דוכיפת או דרוה קטן?

גן שלוש המשאלות - ראשון לציון
מנהלת הגן - אפרת ברטל
מפקחת הגן - תרצה שלום
כנס שנתי - מרכז דע-גן, תשע"ג

כרטיס ביקור: גן שלוש המשאלות

- ❖ גן לילדי טרום חובה וחובה (גילאי 5-6)
- ❖ הגן נמצא בשכונת קריית גנים בעיר ראשון לציון
- ❖ הרכב האוכלוסייה – מעמד סוציו אקונומי בינוני-גבוה
- ❖ בגן 34 ילדים – 18 בנים ו-16 בנות
- ❖ הגן משלב בתוכו ילדים בעלי נכות CP
- ❖ הגן הוסמך השנה כ"גן ירוק מתמיד"
- ❖ אני מדריכה לחינוך סביבתי בעיריית תל אביב

רציונל

❖ אימוץ אורח חיים ירוק כחלק מתוכנית הלימודים

"לראות את הנולד, ללמוד על חיים בעולם בר קיימא"

➤ היכרות עם הטבע ושמירתו

➤ השנה הוסמך הגן כ- "גן ירוק מתמיד"

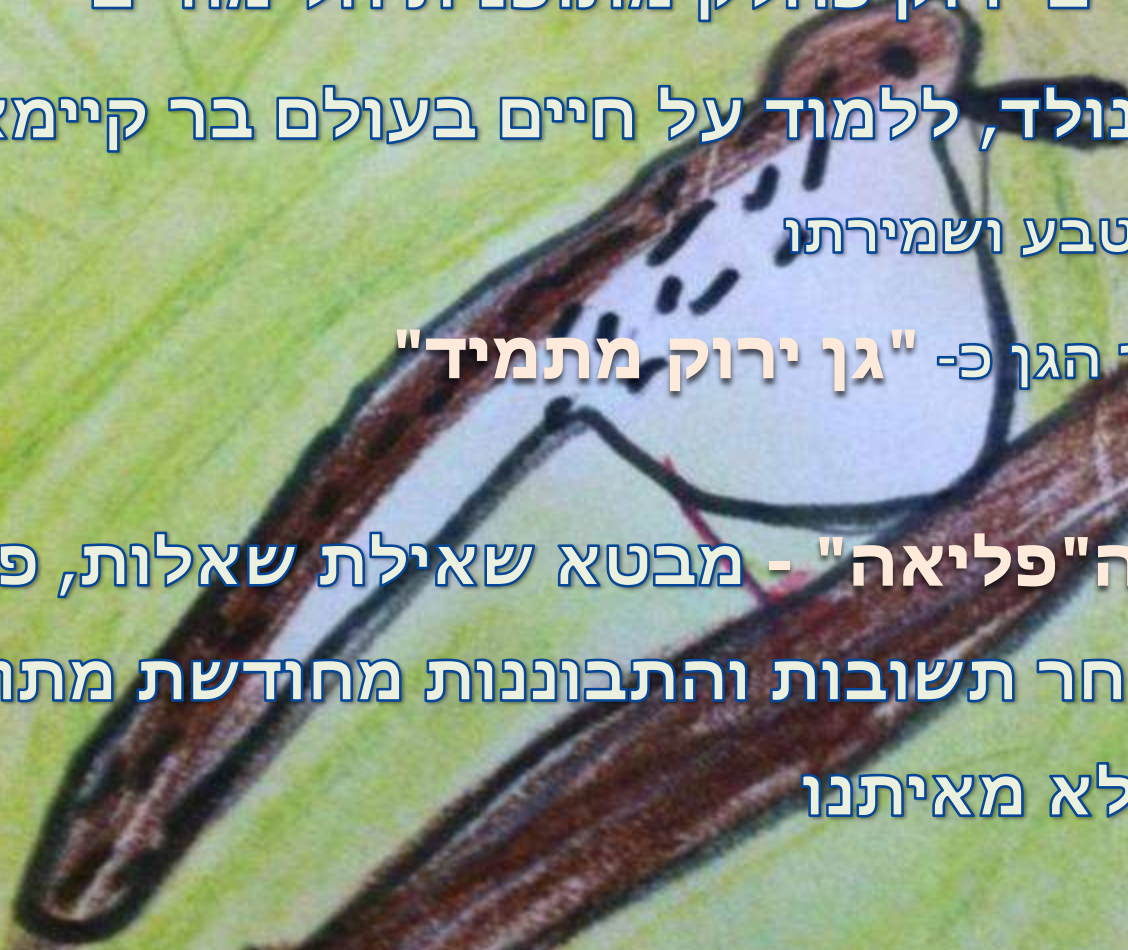
❖ דגש על ערך ה"פליאה" - מבטא שאילת שאלות, פעולות

חקר וחיפוש אחר תשובות והתבוננות מחודשת מתוך כבוד

והערכה למופלא מאיתנו

❖ התמקדות בשנה זו בציפורי ארצנו המבקרות בגן בשיתוף

ההורים, הקהילה והסביבה

מטרות

❖ להעניק לילדי הגן חוויה מיוחדת המעניקה להם הזדמנות לגלות, ללמוד וליהנות מעולם עשיר ומלא

בטבע מרתק

❖ עידוד פליאה, סקרנות, התבוננות, מעקב, תיעוד,

ותהליכי חקר ולמידה

❖ פיתוח כבוד ולקיחת אחריות על בעלי החיים בסביבתנו

ובכך חיזוק הקשר בין הילדים לחיים בסביבתם

❖ עידוד שיתוף פעולה בין הילדים, משפחותיהם והקהילה

איך הכול התחיל?

בחצר גן "שלוש המשאלות" הוקמה סביבה המזמנת הגעת ציפורים.

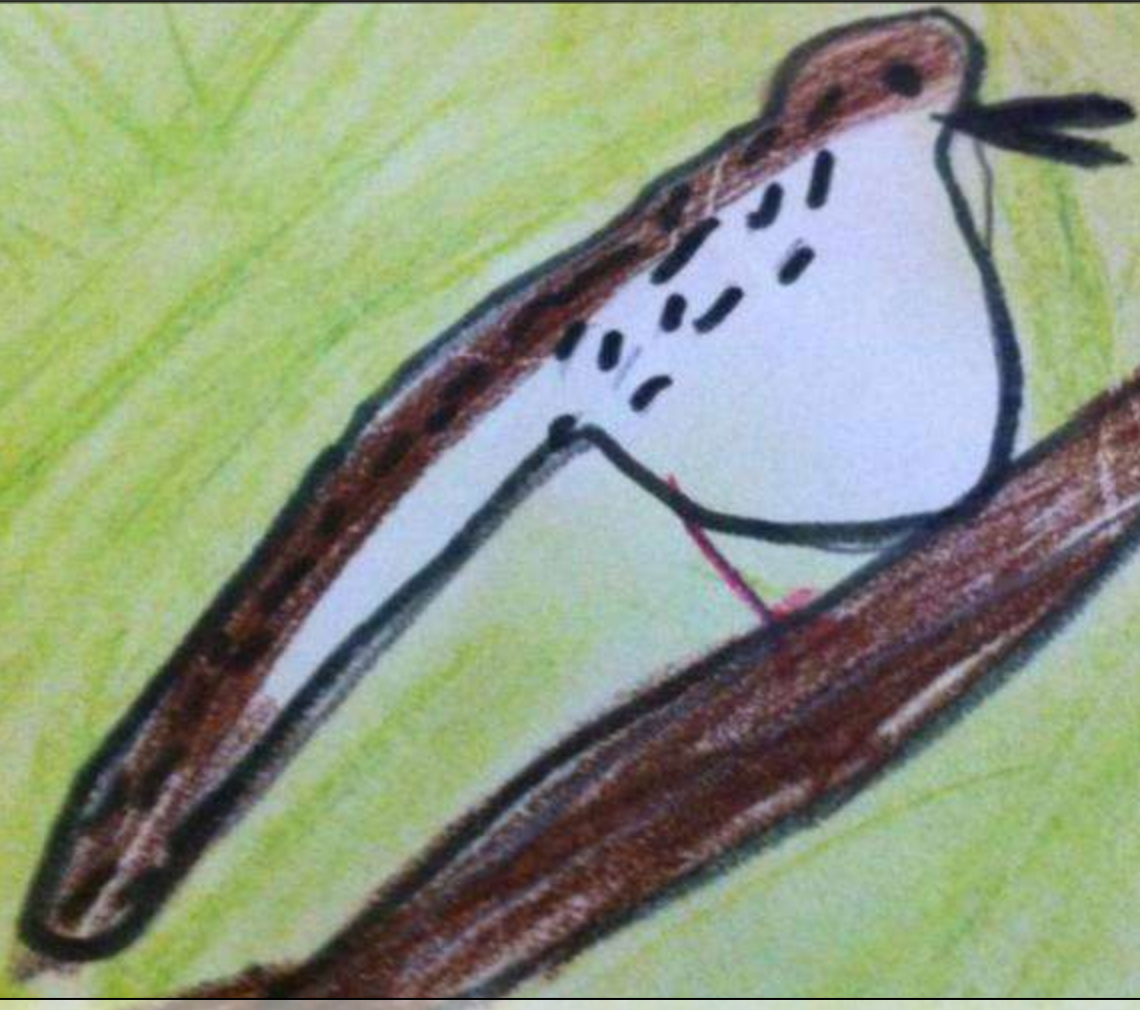
בשיחת בוקר במפגש, כששוחחנו על הופעת הנחליאלי כאחד מסימני הסתיו, איליי סיפר בעצב, שעדיין לא פגש את הנחליאלי, ומאוד היה רוצה שיגיע לגן:

"שנוכל לראות אותו בין הציפורים המבקרות במרכז ואוכלות ושותות את מה שאנחנו מכינים לציפורים"

שאלתי את הילדים:

איך נזמן את הנחליאלי לגן?

הילדים העלו מספר רעיונות:

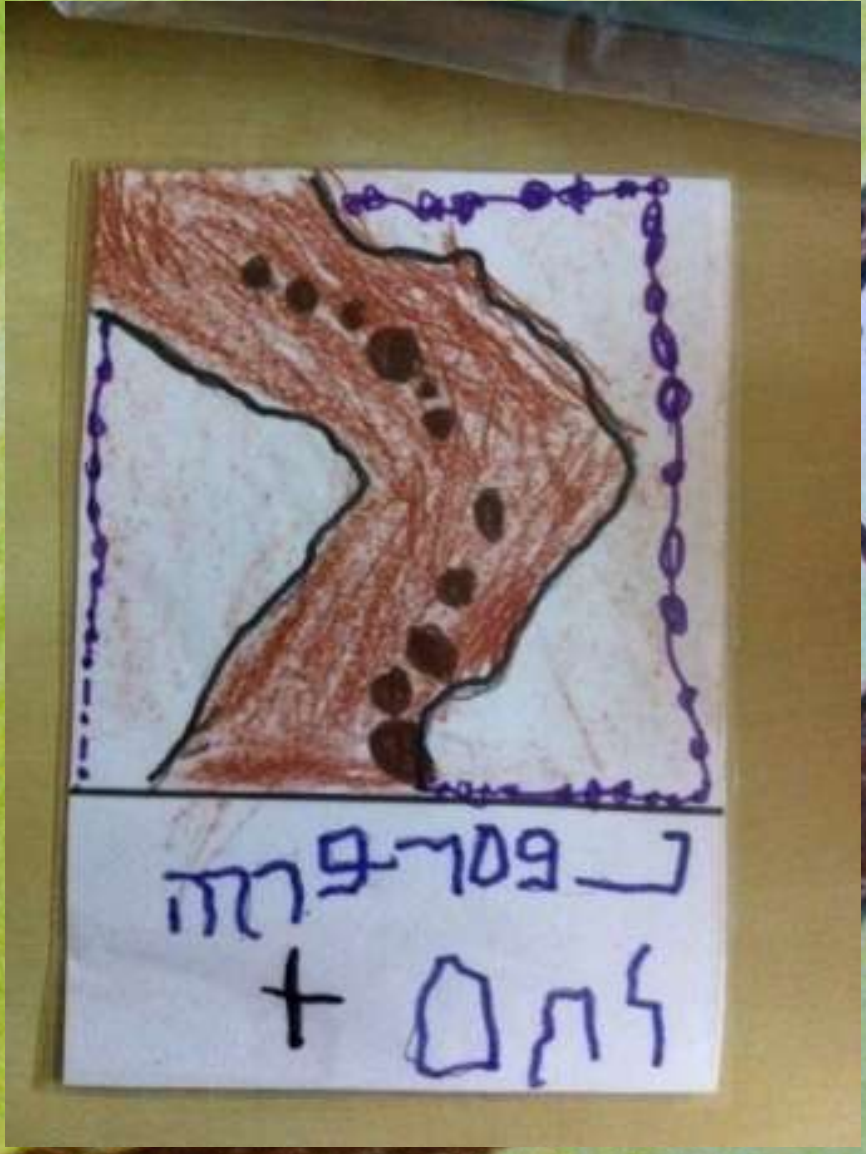
- ❖ אילי : נתפוס אותו, נשים בכלוב ונביא אותו לגן!
- ❖ הראל: נשאל את הציפורים איך אפשר להזמין את הנחליאלי לגן
- ❖ תומר : אם נפזר לו פירורי לחם בחצר, הוא יגיע לאכול
- ❖ יובל ג. : אם נהיה בשקט בחצר הוא יגיע
- ❖ נויה א. : אם נכין לו מים הוא יבוא לשתות
- ❖ נויה ו. : אם נכין לו קן יפה הוא ירצה לבוא
- ❖ שירה : נפזר לו גרגרים והוא יבוא לאכול
- ❖ ליאם : אם נפזר בחצר תמונות של נחליאלים הוא יבוא
- ❖ מאיה : אם נתן לו אוכל בצלחות שתלויות על העץ הוא יבוא לאכול

כל ילד כתב את הצעתו וגם צייר אותה

הצעה ראשונה

ליאם: אם נפזר בחצר הגן תמונות של נחליאלים – הוא ירצה לבוא

**הילדים
בקבוצה יושבים
ומציירים
נחליאלי**

הציורים מוכנים
והילדים
מתרגשים

היכן נציב את התמונות?

הועלו מספר הצעות ולאחר דיון הילדים החליטו לקבל את כולן.

ליאם: ליד הפרחים הורודים בכניסה לגן, שיחשוב שהם לכבודו

מאיה: נשים את הציורים בשביל הצדדי שמאחורי הגן, כי שם

שקט והוא לא יפחד להגיע

שירה: נציב את הציורים ליד החצב שבגינה שיידע שהגיע הסתיו

הכנו גם טבלת מעקב

סימנו וציפינו לבואו של
הנחליאלי,

חיכינו....

חיכינו...

חיכינו....

ומי לא בא?.....
(רמז: זה לא מיכאל)

הנחליאלי!!

יום	אירועים	הערות
א	X	
ב	X	
ג	X	
ד	X	
ה	X	
ו	X	
ז	X	
ח	X	

הצעה שנייה

הילדים הכינו קו
לנחליאלי מסלסלה
קטנה וקישטו אותה
בזרדים

נויה : "אם נכין לו קן יפה – הוא ירצה לבוא?"

**הוסיפו וריפדו את
הסל בצמר גפן
"כדי שיהיה לו
נעים ולא יכאב לו
הגב"**

הילדים שאלו: "והיכן נתלה את הקן?"

❖ יהלי: ליד התמונות שפיזרנו בחצר

❖ נויה: ציפורים בונות קן על העץ

❖ איתן: אבל העץ בחצר מאוד גבוה

❖ אורי: נתלה את הקן על העץ

❖ שי-לי: החתולים יוכלו לטפס על העץ ולהרוס את הקן

לאחר דיון הוחלט לתלות את הקן על אחד מענפי העץ
ולהמתין לבואו של הנחליאלי

ובטבלת המעקב...

סימנו וציפינו לבואו של
הנחליאלי,

חיכינו....

חיכינו...

חיכינו....

ומי לא בא?.....
(רמז: זה גם לא דניאל)

הנחליאלי!!

אם נבין לו טו יפה - האם הוא יחזיר

יום	לא חזר	חזר
ראשון	X	
שני	X	
שלישי	X	
רביעי	X	
חמישי	X	
שישי	X	

נויה א. : ואם ניתן לו מים, הוא יבוא לשתות?

במה לדעתכם יש למזוג את המים?

❖ הראל: ניתן לו לשתות בכוס

❖ אביב: כוס לא מתאימה, כי לנחליאלי יש מקור קצר והוא לא

יצליח לשתות

❖ הראל: אז ניקח כלי גדול ורחב, אולי קערה

❖ ניב: זה רעיון מושלם, כך יהיה לו נוח להגיע למים

❖ ליאור: כך יהיה מספיק מקום גם לעוד ציפורים לבוא ולשתות

והיכן נניח את צלחת המים?

❖ הראל: ליד התמונות שבחצר

❖ נויה: נתלה את הקערה ליד הקן

❖ ניב: לא מתאים, זה עלול ליפול ולהישפך

לבסוף בחרנו צלחת רחבה, "כדי שיהיה הרבה מים", ובחרנו להניח את הקערה מתחת לעץ הרימון, על משטח גבוה. בינתיים לקחו הילדים שולחן ישן שהיה בחצר.

ובטבלת המעקב...

סימנו וציפינו לבואו של
הנחליאלי,

חיכינו....

חיכינו...

חיכינו....

ומי לא בא?.....
(רמז: ואפילו לא יחיאל)

הנחליאלי!!

יום	לא יחזיק	חזיק	מספר
	X		10/10
	X		11/10
	X		12/10
	X		13/10
	X		14/10
			15/10
			16/10

תומר: אם נפזר לו פירורי לחם וגרגרים, הוא יבוא לאכול?

היכן לדעתכם נפזר את פירורי הלחם בחצר?

- ❖ יעל: נפזר בשביל הכניסה לגן
- ❖ אריאל: זה לא מתאים כי אנשים ידרכו על הלחם והוא יתלכלך
- ❖ יעל: נשתדל לא לדרוך וללכת בין הפירורים
- ❖ יובל: הפירורים ילכלכו את הסביבה ואנחנו שומרים של סביבה מטופחת כי אנחנו גן ירוק מתמיד
- ❖ יעל: יש לי רעיון, נביא צלחת גדולה, ונניח ליד צלחת המים ושם נפזר את פירורי הלחם ושאריות הפירות והירקות
- ❖ הילי: ונניח גם צלוחיות קטנטנות לפירורים

בחרנו צלחת גדולה ויצאנו להניח אותה על השולחן

מתחת לעץ הרימון

ובטבלת המעקב...

סימנו וציפינו לבואו של הנחליאלי,

חיכינו....

חיכינו...

חיכינו....

ומי לא בא?.....
(רמז: וגם לא יואל)

הנחליאלי!!

אם נמצא לו גורמים - ואם הוא יבוא

יום	לא חשד	חשד
ראשון	X	
שני	X	
שלישי	X	
רביעי	X	
חמישי	X	
שישי		

אם נמצא לו סימני חשד - ואם הוא יבוא

יום	לא חשד	חשד
ראשון	X	
שני	X	
שלישי	X	
רביעי	X	
חמישי	X	
שישי	X	

הילדים החליטו להכין שלט גדול "מסעדת ציפורה" וזאת בכדי שהחתולים יבינו שהאוכל הזה הוא עבור הציפורים ולא עבורם

❖ עמית: אבל החתולים לא יודעים לקרוא!!

❖ "נכון מאוד" הסכימו כל הילדים ביחד

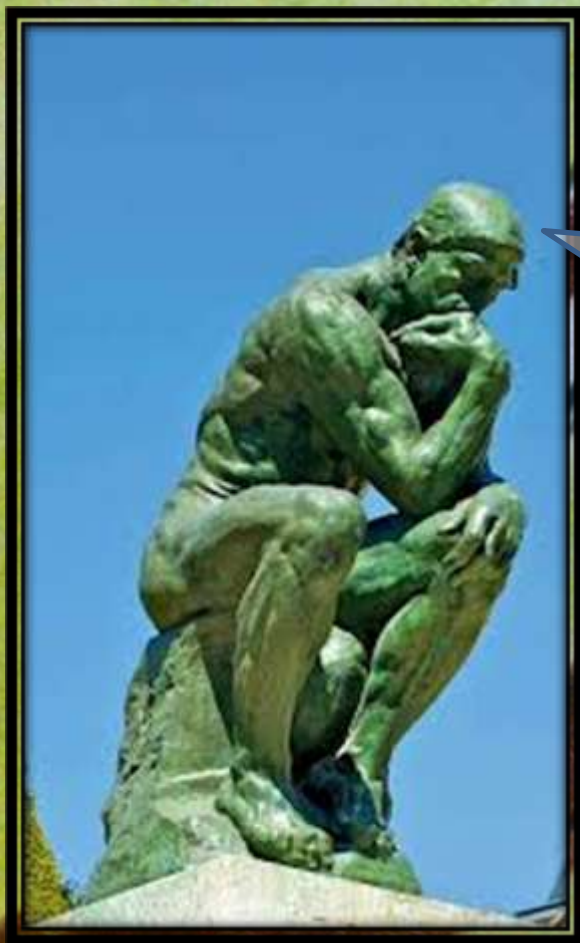
❖ מאיה: טוב, אז נכין שלט שיהיה לכולם, וצלחת אחת נניח על השולחן ואחת נתלה על העץ, כך יהיה גם לציפורים וגם לחתולים, כי הרי גם הם צריכים לשתות

מסעדת ציפורה
ציפורים

לאחר ארבעה שבועות של ציפייה, לא ראו הילדים את
הנחליאלי מגיע לגן, אבל ראו ציפורים אחרות שלא
תמיד ידעו את שמן, ומאוד התאכזבו

• כנראה שאנחנו לא נותנים
לנחליאלי את המזון שהוא
אוהב
• צריך לתת לו אוכל שמתאים
לו

הילדים החליטו לבדוק במקורות המידע ממה ניזון

הנחליאלי, והגיעו למסקנה:

מאיה שאלה: "אבל איך נדע את שמות הציפורים המגיעות אלינו לגן?"

החלטנו להקים מרכז צפרות שממנו נוכל לצפות, לצלם ולתעד את

הציפורים המגיעות לגננו יום יום, ואולי גם נראה את הנחליאלי...?

ציוד עזר: ספרי מדע, עלונים, מצלמה, כלי כתיבה, תמונות ומשקפות

מרכז האכלה
מסעדת "ציפורה"

בכל שבוע נקבעו 2 תורנים, שיפעילו את "מסעדת ציפורה".

כשהגיעו 2 הילדים המשולבים בימי שני לגן, הם היו מצטרפים באופן קבוע לתורני הציפורים.

תורנים אלו צפו בציפורים
ותיעדו

בסוף כל שבוע סיכמו את ממצאיהם בטבלה כדי שבסוף השנה
נסכם את הממצאים ונגלה מיהי הציפור שביקרה הכי הרבה בגן?

דרזר	בולבול	בחאצא			
14	5	10			
1	2	3	4	5	6
7	8	9	10	11	12
13	14				

בסוף השנה ריכזו הילדים את תוצאות המעקב וריכזו אותם בטבלאות

1	2	3	4	5

1	2	3	4	5

1	2	3	4	5

1	2	3	4	5

1	2	3	4	5

סיכמנו את כל התוצאות והציפור שהופיעה הכי הרבה פעמים בגן הוא:....

הדרור שהופיע בגננו **102** פעמים

אה, כן... גם **הנחליאלי** הופיע בסוף – **15** פעמים. (היה שווה לחכות)

הורי הילדים שיתפו פעולה לאורך כל השנה בהבאת חומרי הלמידה
השונים ובהכנת קיני הציפורים מחומרים בשימוש חוזר לתערוכה

שהכנו בגן

תמונה אחת שווה אלף מילים!

עבודות יצירה של הילדים בעקבות המיזם שהוכנו מחומרים

שונים: בצק, פלסטלינה, ציור בגואש, בגיר, בטושים, עפרונות וכו'.

לסיכום

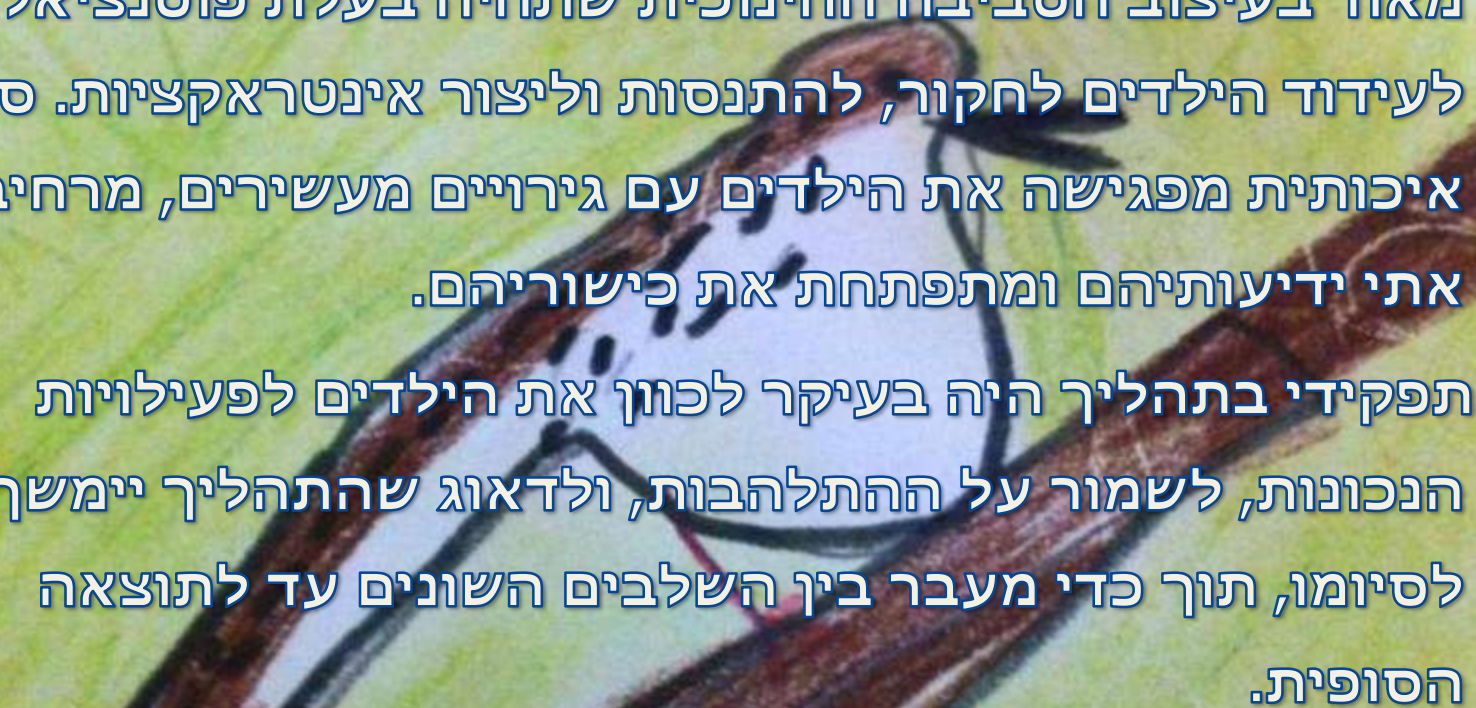
ניתן לומר שבמהלך כל המיזם, הפעילויות השונות יצרו אצל הילדים תחושת התפעלות, התפעמות והעצמה.

הילדים לא הפסיקו להתעניין ולשאול שאלות, שזה בעצם בסיס עקרי ומרכזי שממנו יוצאים ילדים להכרת עולמם ולמידה משמעותית.

הרגשתי שהילדים הרחיבו את היכולת השפתית שלהם לכדי שפה עשירה, התפתח אצלם אוצר מילים נרחב, ידע ויכולת לשאול שאלות מדעיות תוך כדי התצפיות ולתת הסברים הגיוניים לשאלות שנשאלו.

ההורים והילדים המשולבים היו חלק מהתהליך שעברנו.

בעקבות מיזם זה, ומיזמים אחרים למדתי שישנה חשיבות רבה מאוד בעיצוב הסביבה החינוכית שתהיה בעלת פוטנציאל לעידוד הילדים לחקור, להתנסות וליצור אינטראקציות. סביבה איכותית מפגישה את הילדים עם גירויים מעשירים, מרחיבה את ידיעותיהם ומתפתחת את כישוריהם. תפקידי בתהליך היה בעיקר לכוון את הילדים לפעילויות הנכונות, לשמור על ההתלהבות, ולדאוג שהתהליך יימשך עד לסיומו, תוך כדי מעבר בין השלבים השונים עד לתוצאה הסופית.

**טעמנו טעימה וכעת יש לנו תיאבון,
ואנו בדרכנו למיזם הבא...**

תודה על ההקשבה!

